

Colecția Lumea Poveștilor

EDITURA PARALELA 45

Basme reproduse după texte din volumele: *Basmele românilor*, Editura Ion Creangă, București, 1984, ediție îngrijită de Sabina-Cornelia Stroescu; *Șperlă Voinicul*, de Tudor Pamfile, Editura Ion Creangă, București, 1986; *Antologie de literatură populară, II, Basmul*, Editura Academiei Române, 1956

Editor: Călin Vlășie

Redactor: Mihaela Pogonici
Corector: Ioan. Es. Pop
Tehnoredactor: Stelian Bigan
Coperta colecției: Ionuț Broșțianu
Prepress: Marius Badea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Basmele românilor / Petre Ispirescu, Ion Pop-Reteganul, Nicolae Filimon, - il. de Marius Mihail Ghiță. - Pitești : Paralela 45, 2016

ISBN 978-973-47-2331-7

I. Ispirescu, Petre
II. Pop-Reteganul, Ion
III. Filimon, Nicolae
IV. Ghiță, Marius Mihail (il.)

821.135.1-93-34

Copyright © Editura Paralela 45, 2016

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.

Basmele românilor

Ilustrații de MARIUS MIHAIL GHIȚĂ

Editura Paralela 45

Făt-Frumos cu părul de aur

PETRE ISPIRESCU

Afost odată ca niciodată, că de n-ar fi nu s-ar povesti: că nu suntem de când cu basmele, ci suntem de când cu minciunile: de când se potcovea puricele la un picior cu nouăzeci de oca de fier și călcâiul tot rămânea gol, și se urca în slava cerului și tot i se părea că este ușor.

De când scria musca pe perete.

Mai mincinos care nu crede.

A fost odată într-o pustie mare un pustnic. El petrecea singur-singurel. Vecinii săi erau fiarele pădurilor. Și așa era de bun la Dumnezeu, încât toate dobitoacele i se închinau, când se întâlneau cu dânsul. Într-una din zile, se duse pustnicul pe marginea gârlei care curgea aproape de coliba lui și iată că văzu că vine pe apă un sicriaș smolit și înclit bine, și auzi un orăcăit ieșind dintr-însul. Stătu puțin de cugetă și, după ce zise câteva vorbe de rugăciune, intră în apă și cu o prăjină trase sicriașul la margine. Când deschise, ce să vadă în el? Un copilăș ca de vro două luni; îl scoase din sicriu, și cum îl luă în brațe, copilul tăcu. Copilul avea atârnat ceva de gât. Și când luă baierul de la gâtul copilului, văzu că într-însul era o scrisoare; o citi și află că copilul de față este lepădat de o fată mare de împărat.

Pustnicul voia din toată inima să crească pruncul, dar când se gândi că n-are cu ce să-l hrănească, îl podidi un plâns ce nu se mai putea opri. Deodată răsări dintr-un colț al chiliei sale o viță-de-vie, și numaidecât crescuseră și se înălță până la streășină. Pustnicul căută la dânsa și văzu struguri, unii copti, alții pârguiți, alții aguridă și alții în floare; îndată luă și dete copilului și, văzând că-i mănâncă, se bucură din tot sufletul. Cu must de viță crescuseră copilul până ce începu să mănânce și altceva.

Țăt-Țrumos zălogit

ION POP-RETEGANUL

Au fost odată doi împărați vecini cu țările și vecini buni, ba încă mai erau și neamuri, așa mai departe, a cincea, a șasea spiță. Unul era Împăratul-Galben, iar altul Împăratul-Verde. Odată, din ce din ce nu, dau la pricină. Apoi pricina-i poama dracului, în loc să se domolească, tot mai mare se face, până ce ajunge la bătaie, se-ncaieră cum e dat. Împăratul-Verde avea armată mai puțină decât Împăratul-Galben, de aceea el se și cam teme de acela și începu a cere ajutor de la alți crai și împărați: de la Împăratul-Roșu, de la Prințul-Albăstru și de la alți stăpânitori de atunci. Dar niciunul nu putea veni; unul zicea că-i teacă, altul că-i pungă*, al treilea că pe dincolo, știți dumneavoastră, cum e omul când își pune în cap să nu ajute: minte de stă soarele în loc, iar luna se bagă după nor de rușine. Că așa-ți minte de stai a-l crede, ba-l și crezi până ți-aduci aminte că-i om.

Și plecă Împăratul-Verde supărat la bătaie și hai la drum, după ce-și luă rămas-bun de la împărăteasă, care tocmai era însărcinată.

Și merge și merge, du-te, du-te, până se mai apropie de locul bătăliei. Și-a mers multă vreme până acolo, că doară era departe, apoi atunci nu erau care de acestea cu foc, care să meargă fără cai. Și-a ajuns într-o zi cam de către seară tocmai la locul acela. Acolo se pune să odihnească, fac foc, își fac de cină și se culcă. Împăratul era într-un cort numai cu ghinării și cu căpitanii lui, iar cătanele erau culcate pe jos, care pe unde apucase, pe iarba verde, că era vară și cald ca-n casă, iar luna lumina de-ai fi putut număra galbenii, numai să fi avut. Până nu se culcă împăratul, vine acolo un om străin la cortul lui și zice:

* ba că-i teacă, ba că-i pungă: ba una, ba alta

Cuprins

Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte	5
Făt-Frumos din lacrimă.....	15
Roman Năzdrăvan	34
Feciorul de împărat cel cu noroc la vânat (din Pseudokynegetikos).....	41
Zâna Zorilor	58
Făt-Frumos cu părul de aur	94
Crâncu, vânătorul codrului.....	106
Vizor, craiul șerpilor.....	120
Țugulea, fiul unchiașului și al mătușei.....	138
Frumoasa-Pământului.....	156
Pipăruș Petru și Florea Înflorit	163
Făt-Frumos zălogit.....	183
Prâslea cel Voinic și merele de aur.....	195
Omul de piatră	208
Șperlă Voinicul	216
Mintă-Creață, Busuioc și Sucnă-Murgă	224